

RÄTTSTOLKARNA

Rätt tolk för rättsväsendet är en rättstolk

Möte mellan Göteborgs Tingsrätt och Rättstolkarna 8/6-2021

Närvarande från Rättstolkarna, Lotta Hellstrand, ordförande, Mirjana Kotur Hallberg, vice ordförande, Anna Lundberg, sekreterare

Närvarande från Göteborgs Tingsrätt, Marcus Forsberg, tolksamordnare, Maria Ceder, administrativ direktör, Irma Benfares, handläggarchef avdelning 6

Marcus Forsberg börjar med att förklara att syftet med mötet är att diskutera hur försöksverksamheten med direktförordnande har fungerat och att undersöka vilket som är bästa vägen framåt.

Syftet med att starta upp ett projekt med direktförordnanden var att Tingsrätten upplever sig vara alltför beroende av förmedlingarna. Det finns en upplevelse att det ofta är så att förmedlingen säger att det inte finns tolkar tillgängliga men att när Tingsrätten kontaktar tolkarna direkt så är de ändå tillgängliga. Det finns dock ingen systematisk information om hur många och vilken kompetens på tolkar som Tingsrätten fick före projektets start och det görs heller ingen uppföljning av om det har blivit bättre med projektet. Det finns inga beslut än, försöksverksamheten kan avbrytas eller så kan det fortsätta i andra former så att det fungerar bra för alla inblandade parter. Rättstolkarna ställer frågan om Tingsrätten är nöjda med utfallet så här långt. Från Tingsrättens sida är man inte nöjda. Både tolkar och handläggare har visat missnöje och frustration med det nya systemet.

I försöksprojektet vänder man sig bara till tolkar i Västra Götaland och Halland. Projektet gäller bara tio språk, nämligen arabiska, engelska, polska, persiska, somaliska, bks, rumänska, sorani, albanska och dari. Det har enbart bedrivits delvis på avdelningarna 1 och 6.

Rättstolkarna frågar: Vilka instruktioner och riktlinjer finns för direktförordnande?

Det finns en lathund för handläggarna att följa. Där ges de tekniska instruktionerna för hur det går till att kontakta tolkar direkt. Handläggarna har inte gått e-utbildningen om tolkanvändning i domstol men däremot ges en introduktion bland annat i tolkfrågor för alla handläggare som börjar arbeta på domstolen. Rättstolk ska alltid bokas i första hand oavsett om bokningen sker inom projektet eller inte.

Information om projektet:

Rättstolkarna anser att informationen till tolkarna om projektet har varit bristfällig och att mycket av frustrationen hade kunnat underlättas om tolkarna hade haft komplett och korrekt information. Tolkarna behöver också en kontaktperson att vända sig till om det är så att rutinerna inte följs.

Om det bara finns en rättstolk i ett visst språk i Halland och VGR så borde det då vara så att den tolken får all uppdrag hen tackar ja till, anser Rättstolkarna. Det håller tingsrätten med om. Vi påpekar att det finns exempel när detta inte varit fallet. Svaret blir att då har det blivit fel.

RÄTTSTOLKARNA

Rätt tolk för rättsväsendet är en rättstolk

Rättstolkarna undrar hur det följs upp att handläggarna följer rutinerna. Tingsrätten litar på sina anställda, det görs ingen uppföljning.

Rättstolkarna tar upp att om man vill ändra på rutiner för att åstadkomma en förbättring så kan det vara bra att på ett strukturerat sätt undersöka om den förbättringen faktiskt uppnåtts. Tingsrätten informeras om att bästa sättet att få så god tillgång som möjligt på kvalificerade tolkar är om Tingsrätten har en möjlighet att vara flexibel och anpassa förhandlingstiderna till när tolkar är tillgängliga. Tingsrätten svarar att arbetsbelastningen är oerhört hög och schemat är så pressat att det inte finns utrymme för flexibilitet. Rättstolkarna har förståelse för det, men påpekar att en tolkbrist som uppstår på grund av brist på samordning och flexibilitet inte kan lösas med ett nytt bokningsförfarande.

Tingsrätten har gjort försök med att boka tolk först. Det gick till på så sätt att man bokade en tolk i arabiska till en sal för att sedan kunna fylla på med de kortare förhandlingar som krävde arabisk tolk. (en dag var tredje vecka) Detta har inte fungerat så bra eftersom de som skulle boka in förhandlingar med tolk inte riktigt var inställda på det arbetssättet, vilket ledde till att tolken underutnyttjades.

Tingsrätten presenterar en idé för fördelning av tolkar inom samma kompetensnivå som bygger på hur offentliga försvarare förordnas. Tingsrätten har då en lista över alla advokater som vill bli förordnade som offentliga försvarare och uppfyller kraven. I den databasen finns information om huruvida advokaten har fått frågan tidigare, tackat ja eller nej eller inte svarat. Advokaten hamnar längre ner i listan oavsett svar om hen har fått en förfrågan. Detta för att skapa rättvis fördelning över tid. Även lämplighetskriterier tillämpas, där mer erfarna exv. förordnas till mer krävande brottmål. Antal år som advokat står dock inte med, och inte heller något omdöme om advokatens skicklighet. Däremot står det upplysningar som "gärna ekomål" eller "byråjäv". Kanske skulle ett liknande system för tolkar kunna användas. Rättstolkarna tycker att det verkar intressant, men ber att få fundera på förslaget. Vi påpekar att närhet till domstolen aldrig får trumfa kompetens. Det är också viktigt att listan sorteras efter kompetensnivå.

Rättstolkarna anser att det är bra att fråga en tolk i taget och att en svarsfrist på tre timmar är rimlig så länge det inte är akut. Det är också viktigt för tolken att inom kort få beskedet om tolken ej blivit tilldelad uppdraget.

Rättstolkarna föreslår att Tingsrätten håller ett dialogmöte med alla tolkar som finns på listan över möjliga tolkar för direktförordnande. Detta kan ske via videomöte med tanke på pandemin. Vi informerar om att Södertörns Tingsrätt nyligen hade ett mycket lyckat sådant möte.

Rättstolkarna informerar också om framförhållningen vid bokning av tolk. Vissa rättstolkar tackar nej till småmål som ska bokas långt i förväg, för att kunna hålla sig lediga om det kommer något större. Många vill inte riskera att behöva avboka sig från det lilla målet och kanske riskera att få färre uppdrag i framtiden på grund av det. Rättstolkarna anser dock att avbokningsfristen på 48 timmar borde gälla åt båda håll, dvs. att tolken borde kunna avboka sig senast 48 timmar innan uppdraget utan problem. Tingsrätten håller med.

Vid direktförordning registreras tolken in på samma sätt som om hen bokas via förmedling. Det går dock inte att begära ut någon tolkbekräftelse för att få reda på vilken tolk som är bokad, som

RÄTTSTOLKARNA

Rätt tolk för rättsväsendet är en rättstolk

man kan göra om förmedling har tillsatt tolken. Däremot går det bra att skriva till registrator och fråga.

Det finns ingen uppföljning av vilka tolkar Tingsrätten har anlitat. Ingen noterar vilken faktisk kompetens tolken hade i det eller det direktförordnade målet.

Tingsrätten vill gärna veta om Rättstolkarna anser att Tingsrätten ska fortsätta med direktförordning på det sättet som har använts hittills, på något annat sätt eller återgå till enbart förmedling. Rättstolkarna understryker då att dialog måste föras med alla tolkar. Kriterierna för direktförordning måste vara glasklara för alla.